

DZIAŁ VII

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno-przewizyjne, honoraria.

Do wynagrodzeń osobowych zalicza się m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy (przestoje płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 I 1999 r. zgodnie z ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późniejszymi zmianami).

CHAPTER VII

WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. Wages and salaries include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

Personal wages and salaries comprise, i.e.: basic wages and salaries, premiums and prizes, bonuses (e.g., for working in unhealthy conditions, for seniority, for serving in management positions), wages and salaries for working overtime, wages and salaries for time off (paid lay-offs, holidays, illness) and allowances and claim benefits. Personal wages and salaries concern employees hired on the basis of an employment contract, persons engaged in outwork as well as apprentices who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training.

2. The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in co-operatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television programme producers.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

3. Data regarding wages and salaries are given **in gross terms**, i.e. including deductions for personal income taxes and since 1999 also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by the insured employee, introduced on 1 I 1999, in accordance with the Law on the Social Security System, dated 13 X 1998 (Journal of Laws No. 137, item 887, with later amendments).

4. Dane w tabl. 2–5 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2014 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych OFE.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) rolnicy indywidualni;
- 8) inwalidzi wojenni i wojskowi, osoby represjonowane oraz kombataneci.

Emerytury oraz renty z tytułu niezdolności do pracy i renty rodzinne (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) dotyczą uprawnionych wymienionych w pkt. od 1) do 7).

4. Data in tables 2–5 were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2014. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12 of: annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).

Social security benefits

1. Information regarding **retirement and other pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and since 2009 from the sources gathered in the open pension funds OFE.

Information regarding **retirement and other pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the sources of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement and other pensions:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;
- 3) members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
- 6) clergy;
- 7) farmers;
- 8) war and military invalids, repressed persons as well as combatants.

Retirement, disability and survivors pensions (also paid due to accidents at work and occupational diseases) concern the persons mentioned in points 1) to 7).

3. Świadczenia emerytalne i rentowe (wyplacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 3) renty rodzinne.

4. Świadczenia emerytalne i rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

5. Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

6. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

7. Dane o przeciętnych świadczeniach emerytalno-rentowych prezentowane są **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

3. Retirement and other pension benefits (also paid due to accidents at work and occupational diseases) include:

- 1) retirement pensions;
- 2) disability pensions;
- 3) survivors pensions.

4. Retirement and other pension benefits do not provide for the payments of retirement and other pension arising out of international agreements.

5. Retirement and other pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory) taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

6. Data regarding the **average monthly retirement and other pension** are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

7. Data concerning average retirement and other pension benefits are presented **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income taxes.

Wynagrodzenia Wages and salaries

TABL. 1(102). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO** ^a
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym pod- mioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which entities employing more than 9 persons	
	w zł in zł					
O G Ó Ł E M.....	2329,93	3211,80	3814,42	3960,48	4204,24	T O T A L
sektor publiczny	2604,28	3632,73	4216,00	4362,64	4362,64	public sector
sektor prywatny	2188,74	3046,23	3676,69	3826,55	4139,67	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiec- two i rybactwo	2436,49	3475,32	4289,21	4382,76	4678,58	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	2609,88	3620,47	4294,61	4414,10	4535,00	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	2078,90	3034,92	3788,89	3921,41	4028,54	of which manufacturing
Budownictwo.....	1914,87	2805,09	3206,23	3353,47	4058,43	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1760,33	2466,29	2926,94	3064,83	3371,01	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	2167,78	2534,73	2908,19	3067,66	3397,75	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastrono- mia ^Δ	1513,74	2115,33	2512,91	2480,30	2629,41	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	3800,2	4641,49	5751,33	6196,41	6726,88	Information and communi- cation
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3848,51	4801,63	6086,68	6216,87	6482,58	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2248,47	3112,00	3755,23	3908,15	4139,43	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2217,26	3270,98	4103,25	4437,23	5313,97	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działal- ność wspierająca ^Δ	1410,87	2130,12	2739,99	2985,28	3003,44	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne.....	3008,46	4085,27	4619,86	4757,64	4757,64	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	2546,13	3471,20	4148,07	4283,16	4306,43	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	1929,72	3031,33	3442,09	3546,28	3609,14	Human health and social work activities
Działalność związana z kul- turą, rozrywką i rekreacją ...	2089,96	2916,23	3367,53	3519,72	3578,60	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usłu- gowa	1887,18	2201,54	2685,64	2802,98	3076,20	Other service activities

^a Bez zatrudnionych za granicą.

^a Excluding persons employed abroad.

TABL. 2(103). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2014 R.
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w tys. osób in thous. person b – w odsetkach in percent	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females
O G Ó Ł E M a	616,5	314,3	302,2	168,8	57,4	111,4	447,7	256,9	190,8
T O T A L b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
przedziały wynagro- dzeń ² : ranges of wages and salaries ² :									
1680,00 zł i mniej	48,8	27,0	21,8	0,6	0,2	0,4	48,2	26,8	21,4
zł and less	7,9	8,6	7,2	0,3	0,3	0,3	10,8	10,4	11,2
1680,01–2053,86	61,3	24,0	37,3	8,0	1,6	6,4	53,3	22,4	30,9
(1680,01 – 50%)	9,9	7,6	12,3	4,8	2,8	5,8	11,9	8,7	16,2
2053,87–3080,79	155,7	67,8	87,9	42,2	12,8	29,4	113,5	55,0	58,5
(50 – 75)	25,3	21,6	29,1	25,0	22,4	26,4	25,3	21,4	30,7
3080,80–4107,72	122,7	59,6	63,1	46,7	15,4	31,3	76,0	44,2	31,8
(75 – 100)	20,0	19,0	20,9	27,6	26,9	27,9	17,0	17,2	16,8
4107,73–5134,65	83,3	42,4	40,9	32,7	10,7	22,0	50,6	31,7	18,9
(100 – 125)	13,6	13,5	13,5	19,3	18,6	19,7	11,3	12,4	9,9
5134,66–6161,58	50,0	28,0	22,0	17,9	6,3	11,6	32,1	21,7	10,4
(125 – 150)	8,1	8,9	7,3	10,6	10,9	10,5	7,2	8,5	5,4
6161,59–7188,51	29,8	19,6	10,2	7,6	3,1	4,5	22,2	16,5	5,7
(150 – 175)	4,8	6,2	3,4	4,5	5,4	4,1	5,0	6,4	3,0
7188,52–8215,44	19,4	13,0	6,4	4,2	2,1	2,1	15,2	10,9	4,3
(175 – 200)	3,1	4,1	2,1	2,5	3,7	1,9	3,4	4,2	2,3
8215,45–9242,37	12,4	8,7	3,7	2,8	1,5	1,3	9,6	7,2	2,4
(200 – 225)	2,0	2,8	1,2	1,7	2,7	1,2	2,1	2,8	1,2
9242,38–10269,30	8,2	6,0	2,2	1,5	0,8	0,7	6,7	5,2	1,5
(225 – 250)	1,3	1,9	0,7	0,9	1,4	0,6	1,5	2,0	0,8
10269,31–11296,23	6,3	4,6	1,7	1,3	0,8	0,5	5,0	3,8	1,2
(250 – 275)	1,0	1,5	0,6	0,8	1,3	0,5	1,1	1,5	0,6
11296,24–12323,16	4,3	2,9	1,4	0,9	0,5	0,4	3,4	2,4	1,0
(275 – 300)	0,7	0,9	0,5	0,6	0,9	0,4	0,7	0,9	0,5
12323,17 zł i więcej	14,3	10,7	3,6	2,4	1,6	0,8	11,9	9,1	2,8
zł and more	2,3	3,4	1,2	1,4	2,7	0,7	2,7	3,6	1,4

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 158. 2 Ustalone na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (4107,72 zł) w gospodarce narodowej za październik 2014 r.; w nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 2053,87–3080,79 zł stanowi 50–75% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–75% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 75,00% przeciętnego wynagrodzenia).

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons; see general notes, item 4 on page 158. 2 Established on the basis of product of gross wages and salaries (4107,72 zł) in the national economy for October 2014; the percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 2053,87–3080,79 zł range accounts for 50–75% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 75,00% of the average wage and salary).

TABL. 3(104). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2014 R.PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2014

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	4238,59	4714,25	3744,02	TOTAL
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	8,4	8,8	7,9	8775,67	9996,26	7355,93	Managers
Specjaliści	27,0	20,0	34,2	5090,67	6018,97	4527,08	Professionals
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	3,1	4,3	1,9	5484,68	5921,39	4431,37	science and engineering professionals
specjaliści do spraw zdrowia	2,8	0,8	4,8	4315,50	6367,30	3949,53	health professionals
specjaliści nauczania i wychowania	7,6	3,6	11,8	4420,44	4883,48	4275,50	teaching professionals
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	9,0	5,7	12,4	5053,85	5732,97	4737,49	business and administration professionals
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	3,0	4,6	1,3	6845,00	7172,79	5592,95	information and communications technology professionals
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	1,5	1,0	2,0	5853,20	6448,31	5530,27	legal, social and cultural professionals
Technicy i inny średni personel	10,9	9,6	12,3	4165,30	4835,04	3619,85	Technicians and associate professionals
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	3,6	5,5	1,7	4941,35	5295,31	3717,17	science and engineering associate professionals
średni personel do spraw zdrowia	1,1	0,5	1,7	3199,05	3757,90	3033,16	health associate professionals
średni personel do spraw biznesu i administracji	4,8	2,6	7,1	4044,52	4516,09	3867,05	business and administration associate professionals
średni personel z dziedziny prawa, dziedzin społecznych, kultury i pokrewny	1,1	0,5	1,7	3105,85	3144,40	3094,44	legal, social, cultural and related associate professionals
technicy informatycy	0,3	0,5	0,1	4119,94	4150,06	3914,13	information and communications technicians
Pracownicy biurowi	6,8	5,0	8,8	3371,93	3457,63	3321,60	Clerical support workers
sekreтари, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	2,3	0,7	4,0	3415,37	3643,90	3370,97	general and keyboard clerks
pracownicy obsługi klienta	1,0	0,6	1,4	3349,00	3897,22	3120,51	customer services clerks
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	2,8	3,4	2,3	3239,57	3250,78	3222,52	numerical and material recording clerks
pozostali pracownicy obsługi biura	0,7	0,3	1,1	3811,96	4565,51	3615,15	other clerical support workers

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 27.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 27.

TABL. 3(104). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2014 R. (dok.)PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2014 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	
Pracownicy usług i sprzedawcy	10,6	6,3	15,0	2423,12	2583,80	2352,41	<i>Service and sales workers</i>
pracownicy usług osobistych	2,5	2,1	3,0	2487,05	2651,38	2368,35	<i>personal service workers</i>
sprzedawcy i pokrewni	6,2	1,9	10,6	2472,38	3021,22	2371,74	<i>sales workers</i>
pracownicy opieki osobistej i pokrewni	0,5	0,1	0,9	2202,12	2356,63	2191,11	<i>personal care workers</i>
pracownicy usług ochrony	1,4	2,2	0,5	2168,17	2176,34	2124,73	<i>protective services workers</i>
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,4	0,6	0,2	2906,32	3051,69	2344,00	<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	13,9	22,9	4,5	3579,09	3785,82	2496,37	<i>Craft and related trades workers</i>
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	3,0	5,9	0,1	2960,81	2956,84	3371,54	<i>building and related trades workers (excluding electricians)</i>
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń oraz pokrewni	5,8	10,9	0,5	4100,01	4147,04	2941,08	<i>metal, machinery and related trades workers</i>
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	0,7	0,6	0,7	2915,62	3257,93	2655,56	<i>handicraft and printing workers</i>
elektrycy i elektronicy	1,8	3,2	0,4	4405,93	4581,79	2718,16	<i>electrical and electronic trades workers</i>
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	2,6	2,3	2,8	2743,73	3227,35	2338,37	<i>food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers</i>
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	13,1	20,6	5,4	3634,09	3823,97	2888,21	<i>Plant and machine operators and assemblers</i>
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	5,9	9,3	2,4	4165,29	4454,50	3025,84	<i>stationary plant and machine operators</i>
monterzy	2,1	1,7	2,6	3002,03	3535,93	2649,78	<i>assemblers</i>
kierowcy i operatorzy pojazdów	5,1	9,6	0,4	3282,89	3268,16	3686,46	<i>drivers and mobile plant operators</i>
Pracownicy przy pracach prostych	8,9	6,2	11,7	2269,05	2509,17	2136,60	<i>Elementary occupations of which:</i>
w tym:							
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybactwie	0,2	0,3	0,0	2225,38	2197,22	2520,05	<i>agricultural, forestry and fishery labourers</i>
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	2,5	3,0	1,9	2627,07	2823,62	2310,83	<i>labourers in mining, construction, manufacturing and transport</i>

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 27.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 27.

TABL. 4(105). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ¹ ZA PAŹDZIERNIK 2014 R.AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES ¹ FOR OCTOBER 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w zł in zł b – ogółem = 100 total = 100	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les	razem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les	razem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM a	4238,59	4714,25	3744,02	4299,67	4744,81	4070,43	4215,55	4707,42	3553,41
TOTAL b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
BY EDUCATIONAL LEVEL

Wyższe ze stopniem nauko- wym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, leka- rza lub równorzędnym a	5796,15	7136,17	4963,09	5065,96	5892,54	4746,55	6466,12	7799,66	5238,34
Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master de- gree, physician degree or equivalent b	136,7	151,4	132,6	117,8	124,2	116,6	153,4	165,7	147,4
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzęd- nym a	5399,32	6392,86	4420,35	4309,12	5224,88	3863,12	5691,59	6582,23	4639,48
Tertiary with engineer de- gree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent b	127,4	135,6	118,1	100,2	110,1	94,9	135,0	139,8	130,6
Policealne a	3628,93	4234,76	3322,21	3615,48	3811,78	3568,95	3634,76	4322,91	3178,32
Post-secondary b	85,6	89,8	88,7	84,1	80,3	87,7	86,2	91,8	89,4
Średnie zawodowe a	3720,27	4203,03	3074,01	3736,06	4218,08	3455,49	3715,78	4200,53	2888,12
Vocational secondary b	87,8	89,2	82,1	86,9	88,9	84,9	88,1	89,2	81,3
Średnie ogólnokształcące a	3393,17	3884,36	3023,66	3436,01	3928,23	3229,21	3383,57	3878,03	2963,67
General secondary b	80,1	82,4	80,8	79,9	82,8	79,3	80,3	82,4	83,4
Zasadnicze zawodowe a	3120,45	3465,39	2356,67	3061,52	3505,87	2394,88	3131,13	3459,14	2347,28
Basic vocational b	73,6	73,5	62,9	71,2	73,9	58,8	74,3	73,5	66,1
Gimnazjalne a	2439,28	2445,89	2421,59	2170,72	2265,22	1783,71	2454,95	2457,60	2448,01
Lower secondary b	57,5	51,9	64,7	50,5	47,7	43,8	58,2	52,2	68,9
Podstawowe i niepełne podstawowe a	2663,18	3016,68	2274,74	2800,28	3291,59	2347,05	2639,15	2973,16	2260,68
Primary and incomplete primary b	62,8	64,0	60,8	65,1	69,4	57,7	62,6	63,2	63,6

WEDŁUG WIEKU
BY AGE

24 lata i mniej a	2781,98	2940,82	2590,09	2605,26	2752,64	2515,73	2794,60	2949,90	2597,58
and less b	65,6	62,4	69,2	60,6	58,0	61,8	66,3	62,7	73,1
25–34 a	4123,77	4523,52	3661,53	3617,87	3961,66	3442,65	4228,50	4591,54	3732,55
..... b	97,3	96,0	97,8	84,1	83,5	84,6	100,3	97,5	105,0
35–44 a	4745,25	5503,56	4017,37	4476,85	5001,31	4240,50	4846,14	5608,84	3886,81
..... b	112,0	116,7	107,3	104,1	105,4	104,2	115,0	119,1	109,4
45–54 a	4280,15	4882,89	3794,38	4467,88	4925,30	4272,45	4164,41	4868,31	3348,49
..... b	101,0	103,6	101,3	103,9	103,8	105,0	98,8	103,4	94,2
55–59 a	3999,34	4386,68	3637,72	4348,33	4828,74	4099,90	3765,10	4211,74	3153,08
..... b	94,4	93,1	97,2	101,1	101,8	100,7	89,3	89,5	88,7
60–64 a	4200,17	4176,91	4285,20	4864,21	4972,13	4658,67	3810,96	3822,01	3742,44
..... b	99,1	88,6	114,5	113,1	104,8	114,5	90,4	81,2	105,3
65 lat i więcej a	5432,96	5416,01	5639,04	6602,90	6531,62	7360,52	4602,64	4638,84	4113,18
and more b	128,2	114,9	150,6	153,6	137,7	180,8	109,2	98,5	115,8

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 4(105). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO¹ ZA PAŹDZIERNIK 2014 R. (dok.)AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES¹ FOR OCTOBER 2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les	razem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les	razem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les
a – w zł in zł									
b – ogółem = 100 total = 100									
WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY									
Do 1,9 roku a	3047,40	3299,30	2787,43	2912,93	3100,57	2827,09	3069,81	3318,55	2777,57
and less b	71,9	70,0	74,5	67,7	65,3	69,5	72,8	70,5	78,2
2,0 – 4,9 a	3830,46	4264,33	3357,42	3416,63	3770,33	3210,05	3897,51	4318,35	3390,66
..... b	90,4	90,5	89,7	79,5	79,5	78,9	92,5	91,7	95,4
5,0 – 9,9 a	4303,28	4792,64	3768,78	3851,77	4311,54	3613,51	4409,20	4860,88	3823,86
..... b	101,5	101,7	100,7	89,6	90,9	88,8	104,6	103,3	107,6
10,0 – 14,9 a	4440,03	5048,07	3802,00	4369,87	4981,24	4074,34	4459,68	5058,88	3684,01
..... b	104,8	107,1	101,5	101,6	105,0	100,1	105,8	107,5	103,7
15,0 – 19,9 a	4693,05	5393,40	4020,83	4663,84	5281,22	4401,59	4703,62	5415,05	3801,48
..... b	110,7	114,4	107,4	108,5	111,3	108,1	111,6	115,0	107,0
20 lat i więcej a	4403,32	4824,52	3972,38	4526,62	4937,80	4304,85	4314,99	4778,44	3568,44
and more b	103,9	102,3	106,1	105,3	104,1	105,8	102,4	101,5	100,4

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5(106). MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIANYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2014 R.DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) PAID EMPLOYMENT¹ BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej w zł Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) in zł								
	pier- wszej first	drugiej second	trzeciej third	czwartej fourth	piątej (media- na) fifth (median)	szóstej sixth	siódmej seventh	ósmej eight	dziwi- ątej ninth
a – ogółem total									
b – mężczyźni males									
c – kobiety females									
OGÓŁEM a	1750,00	2139,58	2540,03	2961,60	3402,00	3925,00	4567,91	5500,00	7320,28
TOTAL b	1718,32	2262,47	2730,73	3186,29	3700,74	4320,00	5114,47	6300,00	8368,83
..... c	1763,80	2065,14	2400,00	2768,00	3136,75	3584,95	4130,44	4833,03	6084,38
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy a	3237,78	4314,00	5127,56	5980,68	6798,30	7850,00	9353,67	11418,20	16017,40
Managers b	3180,88	4500,00	5455,66	6539,13	7538,02	9000,00	10717,94	13645,64	18207,61
..... c	3268,67	4153,40	4905,64	5549,54	6189,42	7004,73	8000,00	9425,25	12180,41
Specjaliści a	2689,95	3191,83	3594,53	4003,57	4408,33	4891,64	5451,67	6419,31	8343,50
Professionals b	2898,50	3515,63	4035,00	4574,50	5140,84	5807,97	6767,21	8143,92	10348,26
..... c	2620,30	3058,33	3441,15	3766,62	4128,12	4494,39	4935,68	5521,62	6725,12
Technicy i inny średni personel a	2226,00	2624,47	2950,00	3268,17	3622,28	4070,03	4569,32	5328,93	6660,23
Technicians and asso- ciate professionals b	2345,00	2801,45	3246,00	3709,80	4245,43	4774,00	5459,58	6383,95	8160,96
..... c	2174,16	2535,39	2805,43	3042,41	3332,23	3644,00	4015,09	4500,00	5379,00
Pracownicy biurowi a	1878,14	2286,26	2591,00	2868,93	3124,67	3416,02	3761,00	4200,00	5000,00
Clerical support workers b	1869,91	2359,60	2679,10	2914,95	3166,67	3428,30	3780,00	4233,40	5083,33
..... c	1888,00	2255,00	2539,17	2826,07	3100,00	3403,08	3740,22	4154,31	4925,16
Pracownicy usług i sprzedawcy a	1680,00	1692,21	1813,20	1956,05	2073,60	2250,19	2523,81	2899,00	3472,93
Service and sales b	1680,00	1680,00	1733,25	1890,78	2086,46	2351,70	2695,64	3124,53	3951,57
workers c	1680,00	1700,91	1854,12	1969,97	2071,58	2228,17	2466,73	2812,00	3310,00

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Patrz uwagi ogólne, ust. 8, pkt 1) na str. 27.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 See general notes, item 8, point 1) on page 27.

TABL. 5(106). **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2014 R. (dok.)**

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) PAID EMPLOYMENT¹ BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem <i>total</i> b – mężczyźni <i>males</i> c – kobiety <i>females</i>	Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej w zł <i>Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) in zł</i>								
	pier- wszej <i>first</i>	drugiej <i>second</i>	trzeciej <i>third</i>	czwartej <i>fourth</i>	piątej (media- na) <i>fifth (median)</i>	szóstej <i>sixth</i>	siódmej <i>seventh</i>	ósmej <i>eight</i>	dziewią- tej <i>ninth</i>
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	a 1680,00	1750,00	1939,17	2097,60	2213,73	2552,84	3081,08	4121,91	5293,45
<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>	b 1700,00	1750,00	2000,00	2166,70	2242,06	2772,45	3550,67	4494,21	5439,45
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	c 1680,00	1680,00	1764,00	1905,72	1968,00	2220,64	2489,23	2773,72	3468,93
<i>Craft and related trades workers</i>	a 1680,00	2000,00	2380,00	2760,00	3144,25	3578,95	4107,78	4816,96	6046,01
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	b 1680,00	2128,27	2561,48	2988,17	3417,21	3860,20	4372,24	5102,27	6371,93
<i>Plant and machine opera- tors and assemblers</i>	c 1680,00	1788,08	1928,15	2188,40	2349,15	2542,54	2772,60	3053,25	3457,12
Pracownicy przy pracach prostych	a 1830,00	2200,00	2500,00	2788,60	3074,17	3423,54	3951,94	4797,49	6295,95
<i>Elementary occupations</i>	b 1785,00	2203,42	2547,59	2886,63	3233,99	3682,83	4299,60	5231,25	6677,45
Pracownicy przy pracach prostych	c 1937,52	2173,08	2392,85	2560,70	2771,47	2938,51	3138,85	3390,35	3981,74
Pracownicy przy pracach prostych	a 1680,00	1680,00	1738,43	1903,44	2031,82	2174,50	2349,27	2601,00	3112,36
<i>Elementary occupations</i>	b 1680,00	1680,00	1700,00	1932,00	2156,38	2394,72	2628,25	3072,37	3784,78
Pracownicy przy pracach prostych	c 1680,00	1680,00	1753,04	1900,00	2000,00	2107,75	2245,14	2434,31	2760,00

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Patrz uwagi ogólne, ust. 8, pkt 1) na str. 27.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 See general notes, item 8, point 1) on page 27.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

Social security benefits

TABL. 6(107). **EMERYCI I RENCIŚCI^a**

RETIREEES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	671024	680021	643710	643950	T O T A L
Pobierający emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpie- czeń Społecznych	599495	623704	596386	597319	<i>Persons receiving retirement and other pension paid by the Social Insurance Institution</i>
emerytury	337227	426175	416183	422224	<i>retirement pensions</i>
renty z tytułu niezdolności do pracy	161056	96835	80108	75633	<i>disability pensions</i>
renty rodzinne	101212	100694	100095	99462	<i>survivors pensions</i>
Rolnicy indywidualni	71529	56317	47324	46631	<i>Farmers</i>

a Przeciętne w roku.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a Annual averages.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7(108). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**
GROSS RETIREMENT AND OTHER PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M G R A N D T O T A L					
Świadczenia w mln zł	8986,7	12778,9	14620,2	15071,8	Benefits in mln zł
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION					
R a z e m T o t a l					
Świadczenia w mln zł	8266,4	12062,4	13912,7	14356,4	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1149,08	1611,66	1944,03	2002,89	Average monthly retirement and other pension in zł
Emerytury Retirement pensions					
Świadczenia w mln zł	5042,9	8631,4	10145,4	10575,8	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1246,17	1687,76	2031,44	2087,32	Average monthly retirement pension in zł
Renty z tytułu niezdolności do pracy Disability pensions					
Świadczenia w mln zł	1895,8	1610,6	1593,2	1552,5	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	980,92	1385,99	1657,38	1710,61	Average monthly pension in zł
Renty rodzinne Survivors pensions					
Świadczenia w mln zł	1327,7	1820,4	2174,0	2228,1	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	1093,18	1506,57	1809,99	1866,77	Average monthly pension in zł
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH ^a FARMERS ^a					
Świadczenia w mln zł	720,3	716,6	707,5	715,4	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	839,18	1060,31	1245,91	1278,54	Average monthly retirement and other pension in zł

^a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 158.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 158.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.